

NOT: Belediye başkan vekilinin ödeneği ve ticari faaliyette bulunması hakkında

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-4562585

15/09/2022

Konu: Görüş (Belediye Başkan Vekilinin Ödeneği ve Ticari Faaliyette Bulunması)

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

Belediyenizde belediye başkanı olarak görev yapan'ın görevden uzaklaştırılmasını müteakip, belediye başkan vekili olarak görevlendirilen'ın sigortalılık statüsü ve ticari faaliyette bulunmasına ilişkin görüş talep eden ilgi yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun;

“Belediye başkanı” başlıklı 37 inci maddesinde, “*Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilir. Belediye başkanı, görevinin devamı süresince siyasî partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.*” denilmiş olup, aynı Kanunun “Başkan ve meclis üyelerinin yükümlülükleri” başlıklı 28 inci maddesinde ise “*Belediye başkanı görevi süresince ve görevinin sona ermesinden itibaren iki yıl süreyle, meclis üyeleri ise görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.*” hükmü,

"Belediye başkanlığının boşalması hâlinde yapılacak işlemler" başlıklı 45 inci maddesinde, "*Belediye başkanlığının herhangi bir nedenle boşalması durumunda, vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanması sağlanır. Meclis, birinci başkan vekilinin, onun bulunmaması durumunda ikinci başkan vekilinin, onun da bulunmaması durumunda en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak;*

a) *Belediye başkanlığının boşalması veya seçim dönemini aşacak biçimde kamu hizmetinden yasaklanma cezasının verilmiş olması durumunda bir başkan,*

b) *Başkanın görevden uzaklaştırılması, tutuklanması veya seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması durumunda bir başkan vekili,*

Seçer..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Aylığın ödeme zamanı ve Esasları” başlıklı 164 üncü maddesinde, “*Memurlara aylıkları her ayın başında peşin ödenir. Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde o aya ait peşin ödenen aylık, geri alınmaz.*” hükmü ile 5393 sayılı Kanunun “*Belediye başkanının özlük hakları*” başlıklı 39 uncu maddesinde, “*Belediye başkanına nüfusu;*

a) *10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,*

b) *10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,*

c) *50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,*

d) *100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,*

e) *250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,*

f) *500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,*

g) *1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,*

h) *2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,*

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.

Belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneği kesilmez.

Belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen süreleri memuriyette geçmiş sayılır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır.” hükmüne yer verilmiştir.

Danıştay 8 inci Dairesinin 30/11/2004 tarihli ve 2004/2588 Esas, 2004/4605 Karar sayılı Kararında; “...1580 sayılı Belediye Kanununun 93. maddesinin ikinci fıkrasında, belediye başkanlığının boşaldığı veya başkanın görevinden uzaklaştırıldığı hallerde vali tarafından belediye meclisinin on gün içinde toplanmasının sağlanacağı, bu toplantıda meclisin, katılanların salt çoğunluğunun gizli oyuyla ve kendi üyeleri arasından bir başkan vekili seçeceği, başkan vekilinin, yeni başkan seçilinceye veya görevinden uzaklaştırılmış olan başkan görevine dönünceye kadar görev yapacağı, 117. maddesinin 2. bendinde, belediye heyetleri, memur ve müstahdemlerine ilişkin ödeneklerin, maaşların, ücretlerin belediyenin giderleri arasında yer aldığı hükme bağlanmıştır.

Belediye başkanları mahalli halkın seçtiği kamu görevlileri olduklarından bunlara gördükleri hizmet karşılığı verilen para da maaş veya ücret değil ödenektir.

Belediye başkanlarının herhangi bir nedenle tutuklanması veya görevden uzaklaştırılması durumunda bu görevi, 1580 sayılı Yasanın 93. maddesine göre seçilecek vekil yürütmeyeğinden başkanlık ödeneğini de, hizmetinin karşılığı olarak vekilin alacağı tabiidir. Belediye başkanının daha sonra görevine dönmesi halinde, tutuklu kaldığı veya görevinden uzaklaştırıldığı süre için kendisine ödenek verilmesi, hizmet karşılığı olan ödeneğin niteliği ile bağdaşmayacağı gibi aynı dönemde iki kişiye birden ödeme yapılması sonucunu da doğuracaktır.

Bu bağlamda; belediye başkanları için hizmet karşılığı olarak bütçeye konan ödenekten, başkanlık görevini fiilen yerine getirenlerin yararlanması gerekmekte olup, davacının tutuklu kaldığı süre içinde kendisine başkanlık ödeneği verilmemesinde hukuka aykırılık bulunmadığından, aksi yönde verilen idare mahkemesi kararında yasal isabet görülmemiştir.

...” denilmiştir.

Yine Danıştay 8 inci Dairesinin 18/5/2007 tarihli ve E: 2006/2066, K: 2007/3002 sayılı kararında özetle; “... **belediye başkanlarının memur ve müstahdem sınıfına dahil olmayıp, aldıkları aylık ücretin tahsisat niteliğinde olduğu ve belediye başkanları için hizmet karşılığı olarak bütçeye konulan ödenekten başkanlık görevini fiilen yerine getirenlerin yararlanabileceği, bu yüzden görevden uzaklaştırılması nedeniyle fiilen belediye başkanı olarak görev yapamayan davacıya çalışmadığı dönem için başkan ödeneği ödenmesinin mümkün olmadığına ... karar verilmiştir.”** şeklinde konuya açıklık getirilmiştir.

Ayrıca Sayıştay Başkanlığının 7 nci Dairesinin 4/12/2015 tarihli ve 52 nolu Kararında ise “... görevden uzaklaştırılan belediye başkanına, görevden uzak kaldığı süre boyunca kendisine ödenen aylık ödeneğin 2/3’ünün ödenebilecek olup, bu süre zarfında diğer sosyal ve hak ve yardımlardan yararlanabileceği mümkün bulunmakla birlikte, görevden uzak kalınan süre boyunca ödenmeyen üçte bir oranındaki ödeneğin göreve iade veya belediye başkanlığının sona ermesi gibi nedenlerle kendisine geri ödenmesi mümkün bulunmamaktadır.

...” ifadeleri yer almıştır.

İlgili mevzuat hükümleri ve yargı kararları incelendiğinde;

-Belediye başkan vekilinin, başkanı oldukları belediyeye ve bağlı kuruluşlarına iş yapmadıkları sürece, ticari faaliyetlerini engelleyici bir hükmün mevcut olmadığı,

-657 sayılı Kanuna tabi memurlara aylıklarının peşin ödeneceğinin ve 4857 sayılı Kanuna tabi işçilerin ücretlerinin ise çalışma karşılığı ödeneceğinin düzenlenmiş bulunduğu, belediye başkanlarının gerek statü gerekse özlük hakları bakımından memur sayılmadıkları, mahalli halkın seçtiği kamu görevlileri oldukları ve gördükleri hizmet karşılığında verilen paranın da maaş veya ücret değil ödenek olduğu görülmektedir. Bununla beraber, mer’i mevzuatımızda belediye başkanı ödeneklerinin memur aylıkları (maaş) gibi peşin olarak ödeneceğine ilişkin bir düzenleme bulunmadığı

gibi işçi ücretleri gibi çalışma karşılığında ödeneceğine ilişkin bir düzenleme de bulunmamaktadır. Buna mukabil, belediye başkan vekili ödeneklerinin çalışıldıktan sonra ödenmesinin uygun olacağı, bununla birlikte seçim dönemi başında belediye meclisi kararı alınmak suretiyle belediye başkan vekili ödeneklerinin her ayın başında peşin olarak da ödenebileceği, peşin yapılacak ödemelerde kamu zararına sebebiyet vermemek bakımından belediye başkan vekilinin başkan vekilliği görevinin sona erdiği durumlarda çalışılmayan döneme denk gelen ödeneklerin tahsilatının yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

.....

Bakan a.

Yerel Yönetimler Genel Müdürü